

Akademie se otevřela veřejnosti

Téměř stovka návštěvníků, mezi nimiž byli členové České akademie zemědělských věd i široká veřejnost, zavítala v rámci dne otevřených dveří do prostor Domu zemědělské osvěty v Praze na Vinohradech, který je dílem architekta Josefa Gočára. Česká akademie zemědělských věd tuto akci uspořádala při příležitosti letošního 95. výročí svého působení.

Zuzana Fialová

Návštěvníkům byl zpřístupněn velký konferenční sál s expozicí historických materiálů, ukázkou vědeckých časopisů a sborníků. Zájemci si mohli prohlédnout publikace vydávané akademií, nebo videozáznam z jejích historických zasedání, či fotografie dokumentující přerod a vývoj akademie. Byly zpřístupněny zřizovací listiny a statuty akademie, či medaile, které akademie uděluje vědcům a akademikům za jejich přínos k rozvoji vědy a výzkumu v zemědělském sektoru, ale také medaile, které akademie obdržela od tuzemských a zahraničních partnerů. Lidé se mohli podívat i do modrého salonku nebo do nově zrekonstruované studovny Knihovny Antonína Švehly, která je součástí Ústavu zemědělské ekonomiky a informací a je třetí největší zemědělskou knihovnou na světě. Pravidelně se v ní konají také výstavy a přednášky.

Kromě prohlídky interiéru budovy mohli návštěvníci vystoupit i na terasu, která mimo výjimečného výhledu na město ukrývá i včelí úl.

V rámci dne otevřených dveří nechyběl ani program pro děti. Byly připraveny nejružnější zábavné kvízy z oblasti zemědělství.

Podpora rozvoje zemědělství

Česká akademie zemědělských věd (ČAZV) během své dlouhé historie změnila několikrát název, ale její podstata a smysl zů-

stává stejný – zastřešit zemědělskou vědeckou a akademickou obec, podporovat rozvoj zemědělství a aplikaci vědeckých výzkumů do praxe. Popularizaci vědeckých výzkumů zajišťuje ČAZV vydáváním jedenácti od-

historických etap musela především vytvořit základy vzdělanosti související se zemědělskou činností a navazujícími obory.

Současné úkoly ČAZV jednoznačně vyplývají ze zřizovacích listin v platném znění. Kromě

Návštěvníkům byl zpřístupněn velký konferenční sál s expozicí historických materiálů, ukázkou vědeckých časopisů a sborníků
Foto Zuzana Fialová

borných vědeckých časopisů indexovaných ve světových databázích. Důležitou rolí akademie je také poradenství, osvěta a vzdělávání.

Současná akademie navázala na činnost Československé akademie zemědělské, která byla zřízena jako ústřední vědecká zemědělská instituce podporující badatelskou práci, osvětu a využití vědeckých poznatků v praxi. K jejímu vzniku a možnosti rozvíjet široké spektrum aktivit ve prospěch zemědělských věd nevedla rozhodně jednoduchá cesta. Během řady

historicky stálého poslání, koordinovaně podporovat rozvoj zemědělských věd a výzkumu, zavádění nových poznatků do praxe a přispívat k osvětě směrem k veřejnosti však nyní plní do značné míry neformálně i roli propojení zemědělského výzkumu mezi resorty zemědělství, školství, zdravotnictví, životního prostředí a zčásti i Akademie věd ČR. Umožňuje tak resortu zemědělství získávat prostřednictvím členské základny ČAZV i vhodné kontakty a informace a výsledky z oblasti odborné a výzkumné činnosti uvedených institucí.

Předpokládá se, že ČAZV bude v blízké budoucnosti pokračovat v aktivitách, které byly zahájeny nebo obnoveny v průběhu 90. let minulého století a ve kterých akademie dosahovala významných výsledků. To znamená, že bude kontinuálně pokračovat v činnosti týkající se formování zaměření na výzkum, hledání nových priorit výzkumu v rámci účasti akademie na aktualizaci Koncepce výzkumu, vývoje a inovací Ministerstva zemědělství a při zajišťování odborných garancí při organizaci veřejných soutěží programů výzkumu. Zaměření výzkumu a jeho výsledky přitom musí přispívat k dosažení cílového stavu trvale udržitelného a konkurence schopného zemědělství, lesnictví, potravinářství a navazujícího zpracovatelského průmyslu a ochrany půdy a hydrosféry při zajištění produkčních a mimoprodukčních funkcí zemědělství, při uspokojování potřeb společnosti v oblasti zdravé výživy a při šetrném využívání neobnovitelných přírodních a lidských zdrojů. Výzkum je nutno orientovat tak, aby přispěl svými výstupy k dosažení výše daného cíle, především napomohl ke zvýšení efektivnosti celého sektoru a působil na odstranění negativních trendů vývoje v sektoru zemědělství. Akademie by měla být do budoucna ještě více než dnes platformou pro komunikaci mezi výzkumnými pracovníky různých institucí v rámci i mimo

resort, v rámci jednoho vědního oboru i mezi obory.

Členy ČAZV jsou často rozhodující osoby a osobnosti podílející se na určování zaměření výzkumu a chodu uvedených institucí, ředitelé, rektori, děka-

soutěže jsou stanovena dvě témata, a to Život v našich řekách a rybnících – pro žáky základních škol (rozsah maximálně tři stránky formátu A4) a Sucho v české krajině – pro žáky středních škol (rozsah maximálně pět stránek

Zájemci mohli zavítat i do nově zrekonstruované studovny Knihovny Antonína Švehly
Foto Zuzana Fialová

ni, vedoucí kateder, vrcholové představitelé orgánů státní správy a podobně. Akademie rovněž spolupracuje v podstatě se všemi významnými organizacemi na úseku zemědělství, potravinářství a lesního a vodního hospodářství v celé České republice.

Druhý ročník soutěže

Jak připomněla ředitelka ČAZV Hana Urbancová, po úspěšném prvním ročníku tato organizace vyhlásila druhý ročník literární soutěže na zemědělská témata pro žáky základních a středních škol. Může jít o povídku, básničku nebo třeba bajku. V rámci

formátu A4) Druhý ročník soutěže se koná pod záštitou ministra zemědělství Miroslava Tomana a předsedkyně Výboru pro výchovu a vzdělávání Zastupitelstva hl. m. Prahy Mariany Čapkové.

Z vybraných příspěvků vznikne speciální elektronické číslo časopisu s názvem České zemědělství pohledem žáků II, které bude otištěno a zveřejněno také na webových stránkách akademie. Pro vítěze každé z kategorií je připravena také odměna. Uzávěrka příspěvků, které je třeba poslat elektronicky na adresu: vendula.prijachova@cazv.cz, je 15. listopadu 2019. ■

Veterináři proti mýtům o chovu skotu

V souvislosti s omezováním dopadů klimatické změny se v poslední době množí návrhy opatření, která se týkají chovů hospodářských zvířat, především pak snah tyto chovy omezit. Komora veterinárních lékařů ČR jakožto profesní a profesionální sdružení osob, které jsou s hospodářskými zvířaty v každodenním styku, považuje proto za důležité uvést některé z argumentů namířených proti chovům hospodářských zvířat na pravou míru. Uvedl to na tiskové konferenci mluvčí komory Josef Duben.

Oldřich Přibík

Prvním z mýtů je chov skotu a hospodářských zvířat obecně jako producentů metanu, který přispívá k oteplování planety, jak konstatoval i letošní Mezivládní panel pro změny klimatu (IPCC), celkem 14,5 procenta, často se ale zmiňují i čísla mnohem vyšší. Celá řada výzkumných a vědeckých prací však dospěla k závěru, že tento podíl je nadhodnocen, nevychází z verifikovaných údajů a především nebere v úvahu pozitivní přínosy býložravců na stav životního prostředí, například produkci statkových hnojiv, která představují při aplikaci do půdy žádoucí organickou hmotu a přispívají tak k omezení rizik sucha, povodní a vodní eroze. Uvedl to viceprezident komory Karel Daniel, s tím, že současně je podceňován vliv metanu uvolňovaného lidskou populací, který rozhodně není zanedbatelný.

Hospodářská zvířata jsou také údajně velkým spotřebitelem vody a veřejnost je opakovaně informována například o tom, že k výrobě kilogramu hovězího

masa se spotřebuje 15 tisíc litrů vody. Komora nehodlá toto číslo zpochybňovat, podle Daniela se ale voda z životního prostředí neztrácí, ale opět se do něj vrací, takže spotřeba vody nutná pro produkci masa vodní bilanci planety nijak neovlivňuje.

Mýty je přitom zatížen i samotný chov hospodářských zvířat. Jedním z nich je údajně týráni zvířat na základě záběrů telat uzavřených v boxech na mléčných farmách po celé EU. Ve skutečnosti se ale uvedené boxy používají ze zcela opačného důvodu a představují prevenci proti šíření nemoci mezi mladými zvířaty i ochranu slabších kusů proti silnějším. Podle statistik v minulosti uhynulo v hromadných teletnicích na chrípku nebo průjemové onemocnění až 40 procent telat, dnes jde o jednotky kusů ve velkých stádech – právě díky používání uzavřených boxů. Jejich využití a vliv na animal welfare – dobré životní podmínky zvířat – je výsledkem odborných a stále probíhající diskusí na téma pohody zvířat, uvedl Daniel.

Kontrola dobrých životních podmínek hospodářských zvířat patří mezi významné činnosti ve-

O mýtech kolem chovu hospodářských zvířat v souvislosti se změnou klimatu hovořili na tiskové konferenci viceprezident Komory veterinárních lékařů ČR Karel Daniel (zprava), prezidentka komory Radka Vaňousová a mluvčí komory Josef Duben
Foto Oldřich Přibík

terinárního dozoru a sama komora aktivně usiluje o jejich dodržování. Je to ale i v zájmu chovatelů, neboť dobře živěná hospodářská zvířata chovaná v odpovídajících podmínkách s minimem rizik nemoci pro ně představují vyšší ekonomický přínos, takže v zájmu chovatelů ani veterinářů není hospodářská zvířata

týrat. „Lidské selhání sice nelze nikdy sto procentně vyloučit, není ale ani spravedlivé, ani správ-

butě. Podle ní by je lidé neměli krmít pečivem, které je sice zasytí, ale ptáci pak nemají potřebu přijímat pro ně důležitá krmiva. Místo pečiva by lidé měli dávat labutím například hrášek, kukurici nebo nasekané zelné listy. Pečivo je podle Vaňousové pro ptáky naprosto nevhodné, „jenom jim zaplácně žaludek“. Navíc bývá slané a může jim uškodit, když v zimě nemají přístup k vodě. Ve zbytku roku se pak zvířata najedí, ale už nemají potřebu přijímat pro ně důležitá krmiva. Labutě a kachny navíc mohou trpět tzv. andělskými křídly, tedy deformacemi peří a kostí, které vznikají právě kvůli nevhodné stravě. Do krmítek pro ptáky je vhodné v zimě dávat podle Vaňousové lůj, který ale není žluklý, a obnovovat zamrzající přísun vody. Vhodná jsou také komerčně prodávaná krmiva s prosem a slunečnicemi.

Rady pro lidi, kteří chtějí krmít ptactvo, uvádí na webu také Česká společnost ornitologická. Doporučují ptáky přikrmovat pouze od listopadu do konce března, po zbytek roku si ptáci potravu

snadno najdou sami. „Nikdy nekrmíme plesnivým či jinak zkaženým krmivem. Vhodné potraviny z kuchyně, jako je vařená rýže, maso nebo lůj, nesmějí být kořeněné, solené, uzené či přepálené,“ zní jedna ze zásad. Ptáci si pro přežití dlouhé a mrazivé zimní noci musí vytvořit dostatečné tukové zásoby. Získávání potravy komplikuje sněhová pokrývka, zmrzlá půda a krátký den, během kterého mohou potravu shánět.

Veterináři rovněž upozornili na to, že by lidé měli krmít cizí zvířata pouze po domluvě s chovatelem. „Řada chovatelů se již muse-la obrátit na veterinární lékaře s alimentárními problémy zvířat, psů, koček, ale i koní či koz, které zapříčinil někdo jiný. Leckdo totiž v dobré víře nabídne cizímu pejskovi či kočce kus uzeniny, kosti z grilovaného kuřete, koním ve výběhu pečivo či cukr. To všechno může způsobit problém,“ dodal Duben. Upozornil také, že i v zájmu o ochranu zvířat proti týráni je nevyhovující krmení charakterizováno jako týráni. A do této kategorie patří kromě nefyziologického krmení i překrmování. ■